

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

HRVATSKI ZAVOD
ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Travanj 2017.

**HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Zagreb, Rockefellerova 7.**

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

Autori

Dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
specijalist javnog zdravstva, znanstveni suradnik

Suradnici:

Natalie-Tanja Petreski
Vesna Štefančić, dr.med.
Martina Ivanić, bacc.med.techn.
Manuela Radošević
Zlata Vejzović

Zagreb, travanj 2017. godine

UVOD	4
IZVORI PODATAKA	4
1. REPUBLIKA HRVATSKA	5
1.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	5
1.2. VRSTE OŠTEĆENJA	7
2. BJELOVARSKO BILOGORSKA ŽUPANIJA	9
2.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	9
2.2. VRSTE OŠTEĆENJA	10
3. BRODSKO POSAVSKA ŽUPANIJA	11
3.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	11
3.2. VRSTE OŠTEĆENJA	12
4. DUBROVAČKO NERETVANSKA ŽUPANIJA	13
4.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	13
4.2. VRSTE OŠTEĆENJA	14
5. GRAD ZAGREB	15
5.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	15
5.2. VRSTE OŠTEĆENJA	16
6. ISTARSKA ŽUPANIJA	17
6.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	17
6.2. VRSTE OŠTEĆENJA	18
7. KARLOVAČKA ŽUPANIJA	19
7.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	19
7.2. VRSTE OŠTEĆENJA	20
8. KOPRIVNIČKO KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	21
8.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	21
8.2. VRSTE OŠTEĆENJA	22
9. KRAPINSKO ZAGORSKA ŽUPANIJA	23
9.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	23
9.2. VRSTE OŠTEĆENJA	24
10. LIČKO SENJSKA ŽUPANIJA	25
10.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	25
10.2. VRSTE OŠTEĆENJA	26
11. MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	27
11.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	27
11.2. VRSTE OŠTEĆENJA	28
12. OSJEČKO BARANJSKA ŽUPANIJA	29
12.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	29
12.2. VRSTE OŠTEĆENJA	30
13. POŽEŠKO SLAVONSKA ŽUPANIJA	31
13.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	31
13.2. VRSTE OŠTEĆENJA	32
14. PRIMORSKO GORANSKA ŽUPANIJA	33
14.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	33
14.2. VRSTE OŠTEĆENJA	34
15. SISAČKO MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	35
15.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	35
15.2. VRSTE OŠTEĆENJA	36
16. SPLITSKO DALMATINSKA ŽUPANIJA	37
16.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	37
16.2. VRSTE OŠTEĆENJA	38
17. ŠIBENSKO KNINSKA ŽUPANIJA	39
17.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	39
17.2. VRSTE OŠTEĆENJA	40
18. VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	41
18.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI	41
18.2. VRSTE OŠTEĆENJA	42

19. VIROVITIČKO PODRAVSKA ŽUPANIJA	43
19.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	43
19.2. VRSTE OŠTEĆENJA	44
20. VUKOVARSKO SRIJEMSKA ŽUPANIJA.....	45
20.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	45
20.2. VRSTE OŠTEĆENJA	46
21. ZADARSKA ŽUPANIJA	47
21.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	47
21.2. VRSTE OŠTEĆENJA	48
22. ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	49
22.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	49
22.2. VRSTE OŠTEĆENJA	50
23. INDIVIDUALNA IZVEŠĆA ZA 2016. GODINU O PARAMETRIMA KOJI NISU OBUHVAĆENI OVIM IZVEŠĆEM	51
23 A) PARAMETRI O DJECI S INVALIDITETOM I VEĆIM TEŠKOĆAMA U RAZVOJU, DO NAVRŠENE 18 GODINE ŽIVOTA	51
1) DEMOGRAFSKI POKAZATELJI	51
2) ZDRAVSTVENI POKAZATELJI	52
3) OBRAZOVANJE I SOCIOEKONOMSKI POKAZATELJI.....	55

Uvod

Prema procjenama UN problem invalidnosti je mnogo rašireniji nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri invalid. Raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Uostalom, unapređenje razine zdravlja pučanstva ima za cilj i dodavanje života godinama, odnosno povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta. Hrvatska je prepoznajući taj problem donijela Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine. **Prema navedenom Zakonu invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak sposobnosti (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije primjerene životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti, u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života.**

Izvori podataka

Podaci se u Registar prikupljaju iz:

a) *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje*

Registar preuzima kvartalno podatke od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u elektronskom obliku.

b) *Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti*

Registar preuzima kvartalno podatke Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u elektronskom obliku.

c) *Socijalne skrbi*

Centri za socijalnu skrb općina dostavljaju preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" prvostupanijskih tijela vještačenja.

d) *Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi* dostavlja preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" Drugostupanijskog tijela vještačenja. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji sa županijskim uredima za rad, zdravstvo i socijalnu skrb, za ratne vojne invalide II. Svjetskog rata, za osobe nastradale na služenju vojnog roka od 15. svibnja 1945. do 17. kolovoza 1990., mirnodopske i civilne invalide iz Domovinskog rata, II. Svjetskog rata i poraća, o kojima vodi evidenciju, dostavlja preslike obrazaca «Nalaz i mišljenje» Drugostupanijske liječničke komisije za pregled osoba obuhvaćenih Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata te konačno rješenje o priznatom statusu.

e) *Prosvjete*

Županijski uredi za obrazovanje dostavljaju presliku rješenja o primjerenom obliku školovanja. Liječnici u povjerenstvu za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta u sustavu školstva prijavu vrše na obrascu "Obrazac o invaliditetu". Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa dostavlja presliku Drugostupanijskog tijela vještačenja o primjerenom obliku školovanja.

f) *Zdravstva*

Primarna zdravstvena zaštita i specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita prijavu dostavljaju na Obrascu o invaliditetu koji je propisan Pravilnikom o obrascu za dostavljanje podataka Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN br. 07/02.) Hrvatski zavod za javno zdravstvo (Služba za socijalnu medicinu) dostavlja godišnju bazu podataka hospitalizacija i bazu podataka o umrlima.

g) *Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka*

Temeljem čl. 6 st. 2. Pravilnika o znaku pristupačnosti ("Narodne novine", br. 16/05), nadležna tijela državne uprave dostavljaju kopije rješenja o znaku pristupačnosti Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom. Temeljem Pravilnika o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine ("Narodne novine", br. 143/06), nadležno ministarstvo dostavlja kopije rješenja o oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom.

Do 01.04.2017. u Hrvatski registar o osobama s invaliditetom pristiglo je 1.124.503 različitih nalaza i rješenja za osobe s invaliditetom. Ovogodišnje izvješće o osobama s invaliditetom sadrži prikaze općih sociodemografskih parametara te podatke o vrstama oštećenja za RH te za svaku županiju zasebno. Sve obrade iz ovog izvještaja rađene su sa stanjem na dan 14.03.2017. Važno je ovdje istaći i metodologiju izračuna prevalencija. Za izračun prevalencije invaliditeta u RH i po županijama korišteni su parametri Registra osoba s invaliditetom te najnoviji službeni rezultati Popisa stanovništva iz 2011. godine.

1. Republika Hrvatska

1.1. Opći sociodemografski podaci

U Hrvatskoj, stanje na dan 14.03.2017., živi 511850 osoba s invaliditetom od čega su 307934 muški (60%) i 203916 žene (40%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 11,9% ukupnog stanovništva RH (tablica 2.)- *vidi napomenu o načinu izračuna prevalencije ispod tablice 2.* Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 243206 (48%), je u radno aktivnoj dobi, 19-64 godina, dok je u dobnjoj skupini 65+ 229589 (45%) osoba (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan i u dječjoj dobi, 0-19 godina, i to u udjelu od 8%. Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 29% od ukupnog broja osoba s invaliditetom (Tablica 1.), no ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije dolazimo do podatka da je najveći udio u Krapinsko zagorskoj s time da je najviša prevalencija u dječjoj dobi u Koprivničko križevačkoj županiji, dok je u Krapinsko zagorskoj županiji najveća prevalencija u radno aktivnoj i dobi iznad 65 godina (tablica 2). Registar sadrži funkcionalnost bilježenja novo registriranih osoba s invaliditetom tako da je u periodu od 2006-2014. zabilježena slijedeća distribucija registracije osoba s invaliditetom: 2006. – 34 608 ; 2007. – 40 209; 2008. – 32 786; 2009.- 32 568; 2010. – 24 444; 2011. – 17 101; 2012 – 14 623; 2013- 14 299; 2014 - 8392.

Tablica 1. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, županijama prebivališta te dobnim skupinama

ŽUPANIJA PREBIVALIŠTA	Dobne skupine						Ukupno
	0-19		20-64		65+		
	m	ž	m	ž	m	ž	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	768	513	4274	2067	2743	3780	14145
BRODSKO-POSAVSKA	813	524	6955	2214	3395	3227	17128
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	543	350	4081	1737	2436	1931	11078
GRAD ZAGREB	5939	3385	23288	15680	19004	22900	90196
ISTARSKA	863	470	4024	2305	2909	2672	13243
KARLOVAČKA	340	203	5020	1945	3258	4222	14988
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	1046	639	3669	1924	2037	2231	11546
KRAPINSKO-ZAGORSKA	898	559	5465	3511	4257	4481	19171
LIČKO-SENJSKA	192	119	2166	651	1423	1177	5728
MEĐIMURSKA	1021	721	2679	1829	1646	2054	9950
OSJEČKO-BARANJSKA	1561	1073	12601	4654	6159	6040	32088
POŽEŠKO-SLAVONSKA	341	250	3416	1348	2124	1812	9291
PRIMORSKO-GORANSKA	1308	688	5920	3531	5713	6784	23944
SISAČKO-MOSLAVAČKA	856	477	7169	2360	4631	3896	19389
SPLITSKO-DALMATINSKA	2687	1719	19206	8967	12312	12789	57680
ŠIBENSKO-KNINSKA	467	286	4984	1695	3625	3508	14565
VARAŽDINSKA	895	539	5307	3199	3912	5110	18962
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	313	197	3937	1467	1965	2017	9896
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	873	581	7572	2671	3912	3235	18844
ZADARSKA	568	305	5727	1881	3824	2860	15165
ZAGREBAČKA	1902	1123	9735	5135	6612	5541	30048
Nespecificirano	84	56	17893	7347	20671	8754	54805
Ukupno	24278	14777	165088	78118	118568	111021	511850

Napomena:

1. obradu podataka moguća je i po petogodišnjim dobnim skupinama
2. Nespecificirano – županija prebivališta nije navedena ili mjesto prebivališta nije u službenom šifarniku naselja

Tablica 2. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama - prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika

Županija prebivališta	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 0-19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20-64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+(%)
KRAPINSKO-ZAGORSKA	14,4	5,3	11	37,3
ŠIBENSKO-KNINSKA	13,3	3,5	10,5	29,9
SPLITSKO-DALMATINSKA	12,7	4,3	10,2	33,3
POŽEŠKO-SLAVONSKA	11,9	3,2	10,5	28,1
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	11,8	5,0	8,8	29,6
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	11,7	2,7	10,5	27,4
KARLOVAČKA	11,6	2,3	8,9	27,5
GRAD ZAGREB	11,4	5,9	7,9	30,6
LIČKO-SENJSKA	11,2	3,3	9,8	20,7
SISAČKO-MOSLAVAČKA	11,2	3,9	9,1	25,3
VARAŽDINSKA	10,8	3,8	7,8	30,5
BRODSKO-POSAVSKA	10,8	3,5	9,9	23,8
OSJEČKO-BARANJSKA	10,5	4,0	9,2	23,7
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	10,5	3,5	9,6	23,3
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	10	6,8	7,8	20,8
ZAGREBAČKA	9,5	4,3	7,5	24,1
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	9	3,3	7,9	20
ZADARSKA	8,9	2,4	7,5	21,2
MEĐIMURSKA	8,7	6,7	6,5	20,8
PRIMORSKO-GORANSKA	8,1	3,9	5,0	22,3
ISTARSKA	6,4	3,5	4,8	14,9
Republika Hrvatska	11,9	4,4	9,3	30,3

Napomena:

- za izračun ukupne prevalencije u RH, prevalencije po županijama te prevalencije po dobnim skupinama korišteni su podaci iz tablice 1. ovoga biltena te rezultati Popisa stanovništva iz 2011.

Oko 63% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 28% ima srednju stručnu spremu dok je 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje zabilježeno je kod 6% osoba s invaliditetom. Prema podacima Očevidnika, u RH je 20378 zaposlenih osoba s invaliditetom s 52% udjelom muških i 48% udjelom ženskih osoba pri čemu 10 583 osoba s invaliditetom zadovoljava kriterije Pravilnika o očevidniku (NN 44/14 i 97/14) i poslodavac ih može računati u kvoti. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 17% živi samo. Oko 0,5% ima udomitelja ili skrbnika, a 2915 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 58% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60. Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Registar osoba s invaliditetom pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 40687 osoba s time da je veći broj muških osoba (64%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 136048 osobe s invaliditetom, oko 27% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U RH živi 60217 branitelja s invaliditetom od kojih 57705 ostvaruje odgovarajuća novčana prava temeljem invaliditeta. Zabilježeno je i 7571 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 3).

Tablica 3. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	313707
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	136048
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelj domovinskog rata)	60217
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	40686
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	7571
Ukupno	558229

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

1.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U RH 29,6 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 4).

Tablica 4. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	150990	29,5	35
duševni poremećaji	129289	25,3	30
oštećenje drugih organa	118161	23,1	28
oštećenje središnjeg živčanog sustava	93290	18,2	22
intelektualna oštećenja	24669	4,8	6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	22725	4,4	5
oštećenje vida	17377	3,4	4
oštećenje sluha	13461	2,6	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	12361	2,4	3
prirođene anomalije i kromosomopatije	10143	2	2
autizam	1925	0,4	0,4
višestruka oštećenja	151517	29,6	35

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u RH je oko 0,7% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 2301 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 862 branitelj Domovinskog rata dok ih 525 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 5. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 5. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	24967
F20, F22, F25	Psihoze	14676
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	3698
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	1925
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	263
G12	Spinalna mišićna atrofija	291
G71	Mišićna distrofija	545
G80	Infantilna cerebralna paraliza	5083
G82	Para i tetraplegija	5476
H54.0	Sljepoća na oba oka	3326
H91.93	Gluhoća*	2861
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	1126
Q90	Down sindrom	1608
S48	Amputacija obje nadlaktice	117
S58	Amputacija obje podlaktice	20
S68	Amputacija obje šake	10
S78	Amputacija obje natkoljenice	91
S88	Amputacija obje potkoljenice	245
S98	Amputacija oba stopala	42
G35	Multipla skleroza	2107

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

2. Bjelovarsko bilogorska županija

2.1. Opći sociodemografski podaci

U Bjelovarsko bilogorskoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 14145 osoba s invaliditetom od čega su 7785 muški (55%) i 6360 žene (45%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,8% ukupnog stanovništva Bjelovarsko bilogorske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6341 (45%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 9% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Bjelovarsko bilogorska županija ispod prosjeka RH za radno aktivnu dob i dobnu skupinu 65+, nešto ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te iznad prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2.).

Oko 77% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 15% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 7% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. Oko 0,8% ima udomitelja ili skrbnika, a 115 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 25% osoba s invaliditetom. Oko 58% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Bjelovarsko bilogorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1649 osobe s većim brojem muških osoba (61%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6061 osoba s invaliditetom, oko 43% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Bjelovarsko bilogorskoj županiji živi 1504 branitelja s invaliditetom te 210 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 6).

Tablica 6. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Bjelovarsko bilogorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6321
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6061
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1649
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1504
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	210
Ukupno	15745

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

2.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Bjelovarsko bilogorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Bjelovarsko bilogorskoj županiji 38,5% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 7).

Tablica 7. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5497	38,9	46
oštećenje drugih organa	3644	25,8	31
duševni poremećaji	3336	23,6	28
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2455	17,4	21
intelektualna oštećenja	1221	8,6	10
oštećenje glasovno govorne komunikacije	810	5,7	7
oštećenje vida	568	4	5
oštećenje sluha	465	3,3	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	430	3	4
prirodne anomalije i kromosomopatije	316	2,2	3
autizam	36	0,3	0,3
višestruka oštećenja	5451	38,5	46

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Bjelovarsko bilogorskoj županiji je 0,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 50 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 22 branitelja Domovinskog rata dok ih 12 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 8. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 8. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	660
F20, F22, F25	Psihoze	317
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	135
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	36
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	10
G71	Mišićna distrofija	21
G80	Infantilna cerebralna paraliza	156
G82	Para i tetraplegija	158
H54.0	Sljepoća na oba oka	110
H91.93	Gluhoća	107
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	35
Q90	Down sindrom	34
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	45

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

3. Brodsko posavska županija

3.1. Opći sociodemografski podaci

U Brodsko posavskoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 17128 osoba s invaliditetom od čega su 11163 muški (65%) i 5965 žene (35%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,8% ukupnog stanovništva Brodsko posavske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9169 (54%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Brodsko posavska županija ispod prosjeka za sve dobne skupine, osim za radno aktivnu dob gdje je iznad prosjeka RH (tablica 2).

67% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 25% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82%) žive u obitelji dok ih oko 16% živi samo. Oko 0,5% ima udomitelja ili skrbnika dok 76 osoba s invaliditetom boravi u nekoj od ustanova. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 47% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Brodsko posavske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1314 osoba s time da je veći broj muških osoba (62%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6337 osoba s invaliditetom, oko 37% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Brodsko posavskoj županiji živi 3604 branitelja s invaliditetom te 317 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 9).

Tablica 9. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Brodsko posavske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	7705
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6337
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3604
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1314
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	317
Ukupno	19277

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

3.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Brodsko posavske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Brodsko posavskoj županiji 37,1 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 10).

Tablica 10. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5718	33,4	36
oštećenje drugih organa	4307	25,1	27
duševni poremećaji	3908	22,8	25
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2890	16,9	18
intelektualna oštećenja	1396	8,2	9
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1120	6,5	7
oštećenje vida	754	4,4	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	729	4,3	5
oštećenje sluha	663	3,9	4
prirodne anomalije i kromosopatije	405	2,4	3
autizam	117	0,7	0,7
višestruka oštećenja	6349	37,1	40

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Brodsko posavskoj županiji je oko 0,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 55 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 62 branitelja Domovinskog rata dok ih 17 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 11. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 11. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	824
F20, F22, F25	Psihoze	465
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	133
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	117
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	12
G12	Spinalna mišićna atrofija	13
G71	Mišićna distrofija	21
G80	Infantilna cerebralna paraliza	203
G82	Para i tetraplegija	246
H54.0	Sljepoća na oba oka	162
H91.93	Gluhoća*	153
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	45
Q90	Down sindrom	70
S48	Amputacija obje nadlaktice	4
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	9
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	69

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

4. Dubrovačko neretvanska županija

4.1. Opći sociodemografski podaci

U Dubrovačko neretvanskoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 11078 osoba s invaliditetom od čega su 7060 muški (64%) i 4018 žene (36%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9% ukupnog stanovništva Dubrovačko neretvanske županije (tablica 2)*. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5818 (53%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Dubrovačko neretvanska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju po svim navedenim dobnim skupinama, naročito za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prema dostupnim podacima o obrazovanju 55% osoba s invaliditetom nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 37% ima srednju stručnu spremu dok je 4% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (84%) žive u obitelji dok ih 13% živi samo, a 0,2% ih ima udomitelja ili skrbnika. U nekoj od ustanova boravi 66 osoba s invaliditetom. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 11% osoba s invaliditetom. Oko 73% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Dubrovačko neretvanske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 679 osoba s time da je veći broj muških osoba (61%). Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju, kao i poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3577 osoba s invaliditetom, oko 32% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Dubrovačko neretvanskoj županiji živi 2107 branitelja s invaliditetom te 270 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 12).

Tablica 12. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Dubrovačko neretvanske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	5680
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3577
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2107
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	679
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	270
Ukupno	12301

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

4.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Dubrovačko neretvanskoj županiji 29,8 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 13).

Tablica 13. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	2797	25,2	23
oštećenje lokomotornog sustava	2756	24,9	23
oštećenje drugih organa	2693	24,3	22
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1670	15,1	14
intelektualna oštećenja	569	5,1	5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	536	4,8	4
oštećenje vida	472	4,3	4
oštećenje sluha	324	2,9	3
prirođene anomalije i kromosopatije	310	2,8	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	303	2,7	2
autizam	62	0,5	0,5
višestruka oštećenja	3303	29,8	27

Najčešći uzroci oštećenja duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres te somatoformnih poremećaja (F40-F48), dok su najčešći uzroci lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Dubrovačko neretvanskoj županiji je oko 0,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 42 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 20 branitelja Domovinskog rata dok ih 16 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 14. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 14. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	503
F20, F22, F25	Psihoze	475
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	140
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	62
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	6
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	174
G82	Para i tetraplegija	171
H54.0	Sljepoća na oba oka	107
H91.93	Gluhoća*	69
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	34
Q90	Down sindrom	54
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
G35	Multipla skleroza	41

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

5. Grad Zagreb

5.1. Opći sociodemografski podaci

U Gradu Zagrebu, stanje na dan 14.03.2017., živi 90196 osoba s invaliditetom od čega su 48231 muški (53%) i 41965 žene (47%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 41904 (46%), je u dobnoj skupini 65+ (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 10% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Grad Zagreb ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj dobi, a iznad prosjeka za prevalencije u dobnim skupinama 0-19 i 65+ (tablica 2).

Prema dostupnim podacima o obrazovanju 46% osoba s invaliditetom nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 39% ima srednju stručnu spremu dok je 7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 8% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82%) žive u obitelji dok ih oko 13% živi samo, a 0,5% ima udomitelja ili skrbnika. 727 osoba s invaliditetom boravi u ustanovama. U Gradu Zagrebu je 47 beskućnika koji su osobe s invaliditetom. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 66% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Grada Zagreba, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 9700 osoba s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije i te specifične teškoće u učenju, najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 19190 osoba s invaliditetom, oko 21% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Gradu Zagrebu živi 7352 branitelja s invaliditetom te 981 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 15).

Tablica 15. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Grada Zagreb, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	59875
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	19190
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	9700
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	7352
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	981
Ukupno	97098

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

5.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Grada Zagreba, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja središnjeg živčanog sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Gradu Zagrebu 27,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 16.).

Tablica 16. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje središnjeg živčanog sustava	25277	28	32
oštećenje lokomotornog sustava	24767	27,5	31
duševni poremećaji	18561	20,6	24
oštećenje drugih organa	16346	18,1	21
oštećenje glasovno govorne komunikacije	4083	4,5	5
intelektualna oštećenja	3463	3,8	4
prirođene anomalije i kromosopatije	2114	2,3	3
oštećenje vida	1971	2,2	3
oštećenje sluha	1786	2	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	1280	1,4	2
autizam	471	0,5	0,6
višestruka oštećenja	24525	27,2	31

Najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju su potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka te potpuni gubitak funkcije jednog segmenta lumbalne i torakalne regije, dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Gradu Zagrebu 0,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 443 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 193 branitelja Domovinskog rata dok ih 83 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 17. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 17. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	3756
F20, F22, F25	Psihoze	2584
F72, F73, F78.4	Teške i duboke intelektualne teškoće	532
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	471
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	45
G12	Spinalna mišićna atrofija	59
G71	Mišićna distrofija	95
G80	Infantilna cerebralna paraliza	1014
G82	Para i tetraplegija	810
H54.0	Sljepoća na oba oka	411
H91.93	Gluhoća	473
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	112
Q90	Down sindrom	333
S48	Amputacija obje nadlaktice	22
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	23
S88	Amputacija obje potkoljenice	36
S98	Amputacija oba stopala	6
G35	Multipla skleroza	408

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

6. Istarska županija

6.1. Opći sociodemografski podaci

U Istarskoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 13243 osobe s invaliditetom od čega su 7796 muški (59%) i 5447 žene (41%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 6,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6329 (48%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 10% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da Istarska županija ima, u odnosu na ostale županije, najmanji udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te da je ispod prosjeka za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama (tablica 2).

Oko 53% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 33% ima srednju stručnu spremu dok je 4% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 10% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (83%) žive u obitelji dok ih oko 15% živi samo. 0,2% ima udomitelja ili skrbnika dok 72 osobe borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 11% osoba s invaliditetom. Oko 58% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Istarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1314 osoba s time da je veći broj muških osoba (65%). Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju su najčešći specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4151 osoba s invaliditetom, oko 31% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Istarskoj županiji živi 684 branitelja s invaliditetom te 292 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 18).

Tablica 18. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Istarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	7983
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4151
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1328
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	684
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	292
Ukupno	14438

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

6.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Istarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Istarskoj županiji 33,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 19).

Tablica 19. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	3819	28,8	18
oštećenje lokomotornog sustava	3474	26,2	17
duševni poremećaji	2750	20,8	13
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2057	15,5	10
oštećenje govorno glasovne komunikacije	810	6,1	4
intelektualna oštećenja	763	5,8	4
oštećenje vida	595	4,5	3
prirođene anomalije i kromosomopatije	415	3,1	2
oštećenje sluha	373	2,8	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	346	2,6	2
autizam	106	0,8	0,5
višestruka oštećenja	4386	33,1	21

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Istarskoj županiji oko 1%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 90 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 21 branitelj Domovinskog rata dok ih također 21 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 20. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 20. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	458
F20, F22, F25	Psihoze	477
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	91
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	106
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	6
G12	Spinalna mišićna atrofija	18
G71	Mišićna distrofija	27
G80	Infantilna cerebralna paraliza	168
G82	Para i tetraplegija	179
H54.0	Sljepoća na oba oka	118
H91.93	Gluhoća*	72
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	41
Q90	Down sindrom	52
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
G35	Multipla skleroza	105

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

7. Karlovačka županija

7.1. Opći sociodemografski podaci

U Karlovačkoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 14988 osoba s invaliditetom od čega su 8618 muški (57%) i 6370 žene (43%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7480 (50%), je u dobnoj skupini 65+ (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 4% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Karlovačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju invaliditeta u RH, kao i za sve dobne skupine (tablica 2).

72% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 22% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (76%) žive u obitelji dok ih čak oko 21% živi samo. 0,5% ima udomitelja ili skrbnika, a 111 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 21% osoba s invaliditetom. Oko 64% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Iz Karlovačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 506 osoba s time da je veći broj muških osoba (63%). Intelektualna oštećenja s 66% udjelom lakog intelektualnog oštećenja najčešći je specificirani uzrok koji određuje potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. Najveći broj, 6694 osoba s invaliditetom (45% od ukupnog broja) vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Karlovačkoj županiji živi 2703 branitelja s invaliditetom te 479 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 21).

Tablica 21. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Karlovačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6694
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6437
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2703
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	506
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	479
Ukupno	16819

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

7.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Karlovačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Karlovačkoj županiji 41,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 22).

Tablica 22. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5925	39,5	46
oštećenje drugih organa	5261	35,1	41
duševni poremećaji	4321	28,8	34
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2620	17,5	20
oštećenje vida	1168	7,8	9
intelektualna oštećenja	761	5,1	6
oštećenje sluha	639	4,3	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	547	3,6	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	362	2,4	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	271	1,8	2
autizam	34	0,2	0,3
višestruka oštećenja	6249	41,7	49

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Karlovačkoj županiji oko 0,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 51 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 42 branitelja Domovinskog rata dok ih 23 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 23. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 23. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1247
F20, F22, F25	Psihoze	446
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	101
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	34
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	8
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	146
G82	Para i tetraplegija	203
H54.0	Sljepoća na oba oka	177
H91.93	Gluhoća	168
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	67
Q90	Down sindrom	50
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	9
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	72

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

8. Koprivničko križevačka županija

8.1. Opći sociodemografski podaci

U Koprivničko križevačkoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 11546 osoba s invaliditetom od čega su 6752 muški (58%) i 4794 žene (42%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5593 (48%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 15% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Koprivničko križevačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalencije u radno aktivnoj i dobi starijoj od 65 godina dok je iznad prosjeka za prevalenciju invaliditeta u dječjoj dobi (tablica 2).

76% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 16% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih oko 17% živi samo. 2% ima udomitelja ili skrbnika, a 104 osobe borave u nekoj od ustanova. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 48% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Koprivničko križevačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2114 osoba s time da je veći broj muških osoba (64%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3685 osoba s invaliditetom, 32% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Koprivničko križevačkoj županiji živi 987 branitelja s invaliditetom te 105 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 24).

Tablica 24. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Koprivničko križevačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	5844
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3685
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	2114
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	987
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	105
Ukupno	12745

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

8.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Koprivničko križevačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Koprivničko križevačkoj županiji 37,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 25).

Tablica 25. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3523	30,5	31
duševni poremećaji	2929	25,4	25
oštećenje drugih organa	2797	24,2	24
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1834	15,9	16
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1127	9,8	10
intelektualna oštećenja	906	7,8	8
oštećenje vida	401	3,5	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	324	2,8	3
oštećenje sluha	301	2,6	3
prirodne anomalije i kromosopatije	232	2	2
autizam	29	0,3	0,3
višestruka oštećenja	4368	37,8	38

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini organskih duševnih poremećaja, uključujući simptomatske poremećaje (F00-F09). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Koprivničko križevačkoj županiji oko 0,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 26 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 11 branitelja Domovinskog rata dok ih 2 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 26. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 26. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	969
F20, F22, F25	Psihoze	411
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	173
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	29
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	8
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	92
G82	Para i tetraplegija	135
H54.0	Sljepoća na oba oka	121
H91.93	Gluhoća	52
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	23
Q90	Down sindrom	40
S48	Amputacija obje nadlaktice	8
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	9
G35	Multipla skleroza	53

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

9. Krapinsko zagorska županija

9.1. Opći sociodemografski podaci

U Krapinsko zagorskoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 19171 osoba s invaliditetom od čega su 10620 muški (55%) i 8551 žene (45%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 14,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8976 (47%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je u Krapinsko zagorskoj županiji najveća prevalencija invaliditeta u RH s time da je prevalencija iznad prosjeka za sve navedene dobne skupine (tablica 2).

75% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 18% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo. 0,5% ima udomitelja ili skrbnika dok čak 185 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 60% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Krapinsko zagorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1636 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5310 osoba s invaliditetom, 28% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Krapinsko zagorskoj županiji živi 575 branitelja s invaliditetom te 102 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 27).

Tablica 27. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Krapinsko zagorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	13030
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5310
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1636
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	575
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	102
Ukupno	20653

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

9.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Krapinsko zagorskoj županiji 35,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 28).

Tablica 28. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	7229	37,7	54
oštećenje središnjeg živčanog sustava	5318	27,7	40
duševni poremećaji	4924	25,7	37
oštećenje drugih organa	4407	23	33
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1273	6,6	10
intelektualna oštećenja	1071	5,6	8
oštećenje vida	494	2,6	4
oštećenje sluha	467	2,4	4
prirođene anomalije i kromosopatije	448	2,3	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	397	2,1	3
autizam	44	0,2	0,3
višestruka oštećenja	6760	35,3	51

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25), dok su najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka. Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Krapinsko zagorskoj županiji 0,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 57 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 6 branitelja Domovinskog rata dok ih 5 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 29. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 29. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1690
F20, F22, F25	Psihoze	358
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	174
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	44
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	19
G12	Spinalna mišićna atrofija	14
G71	Mišićna distrofija	16
G80	Infantilna cerebralna paraliza	212
G82	Para i tetraplegija	200
H54.0	Sljepoća na oba oka	69
H91.93	Gluhoća	89
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	39
Q90	Down sindrom	43
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	94

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

10. Ličko senjska županija

10.1. Opći sociodemografski podaci

U Ličko senjska županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 5728 osoba s invaliditetom od čega su 3781 muški (66%) i 1947 žene (34%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,2% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 2817 (49%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Ličko senjska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te sve dobne skupine osim za radno aktivnu dob gdje je iznad prosjeka (tablica 2).

67% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 26% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo. 0,4% ima udomitelja ili skrbnika, a 33 osobe borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 28% osoba s invaliditetom. Oko 60% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Ličko senjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 354 osobe s time da je veći broj muških osoba (62%). Više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te intelektualne teškoće najčešći su specificirani uzroci koji određuje potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 1389 osobe s invaliditetom, oko 24% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Ličko senjskoj županiji živi 1001 branitelja s invaliditetom te 243 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 30).

Tablica 30. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Ličko senjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	3314
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	1389
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1001
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	354
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	243
Ukupno	6301

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

10.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Ličko senjske županije županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Ličko senjskoj županiji 24,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 31).

Tablica 31. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	1625	28,4	32
duševni poremećaji	1347	23,5	26
oštećenje drugih organa	1154	20,1	23
oštećenje središnjeg živčanog sustava	664	11,6	13
intelektualna oštećenja	303	5,3	6
oštećenje vida	210	3,7	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	160	2,8	3
oštećenje sluha	152	2,7	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	108	1,9	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	97	1,7	2
autizam	12	0,2	0,2
višestruka oštećenja	1400	24,4	28

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54) dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Ličko senjskoj županiji 1%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 23 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 16 branitelja Domovinskog rata dok ih 17 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 32. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 32. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	250
F20, F22, F25	Psihoze	153
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	61
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	12
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	1
G12	Spinalna mišićna atrofija	3
G71	Mišićna distrofija	5
G80	Infantilna cerebralna paraliza	60
G82	Para i tetraplegija	49
H54.0	Sljepoća na oba oka	52
H91.93	Gluhoća	23
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	14
Q90	Down sindrom	24
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	4
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	20

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

11. Međimurska županija

11.1. Opći sociodemografski podaci

U Međimurskoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 9950 osoba s invaliditetom od čega su 5346 muški (54%) i 4604 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 4508 (45%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 18% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Međimurska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za radno aktivnu i životnu dob iznad 65 godina, dok je prevalencija u dječjoj dobi iznad prosjeka RH (tablica 2).

70% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 9% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82%) žive u obitelji dok ih oko 13% živi samo. 2% ima udomitelja ili skrbnika, a 146 osoba s invaliditetom boravi u nekoj od ustanova. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 19% osoba s invaliditetom. Oko 62% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Međimurske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1984 osoba s time da je veći broj muških osoba (59%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4399 osoba s invaliditetom, oko 44% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Međimurskoj županiji živi 393 branitelja s invaliditetom te 95 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 33).

Tablica 33. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Međimurske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4443
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4399
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1984
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	393
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	95
Ukupno	11314

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

11.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Međimurske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Međimurskoj županiji 45,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 34).

Tablica 34. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3041	30,6	27
oštećenje drugih organa	2395	24,1	21
duševni poremećaji	2381	23,9	21
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1789	18	16
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1398	14,1	12
intelektualna oštećenja	1364	13,7	12
oštećenje vida	564	5,7	5
oštećenje sluha	428	4,3	4
prirodne anomalije i kromosopatije	353	3,5	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	253	2,5	2
autizam	43	0,4	0,4
višestruka oštećenja	4506	45,3	40

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Međimurskoj županiji oko 0,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 46 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 9 branitelja Domovinskog rata dok ih 2 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 35. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 35. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	671
F20, F22, F25	Psihoze	300
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	103
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	43
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	11
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	20
G80	Infantilna cerebralna paraliza	192
G82	Para i tetraplegija	143
H54.0	Sljepoća na oba oka	115
H91.93	Gluhoća	108
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	28
Q90	Down sindrom	57
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	7
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	49

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

12. Osječko baranjska županija

12.1. Opći sociodemografski podaci

U Osječko baranjskoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 32088 osoba s invaliditetom od čega su 20321 muški (63%) i 11767 žene (37%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 17255 (54%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Osječko baranjska županija ispod prosjeka za ukupnu kao i prevalenciju za sve dobne skupine, uključujući i radno-aktivnu dob gdje je nešto ispod prosjeka (tablica 2).

68% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje, 22% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 8% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77%) žive u obitelji dok ih oko 20% živi samo. 0,5% ima udomitelja ili skrbnika, a 128 osoba živi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 65% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Osječko baranjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 3375 osoba s time da je veći broj muških osoba (60%). Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 7308 osoba s invaliditetom, oko 23% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Osječko baranjskoj županiji živi 6268 branitelja s invaliditetom te 687 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 36).

Tablica 36. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Osječko baranjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	17416
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	7308
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	6268
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	3364
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	687
Ukupno	35043

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

12.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Osječko baranjske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Osječko baranjskoj županiji 28,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 37).

Tablica 37. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	8846	27,6	29
duševni poremećaji	8258	25,7	27
oštećenje drugih organa	5672	17,7	19
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3717	11,6	12
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1971	6,1	7
intelektualna oštećenja	1860	5,8	6
oštećenje vida	1000	3,1	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	840	2,6	3
oštećenje sluha	820	2,6	3
prirodne anomalije i kromosopatije	506	1,6	2
autizam	135	0,4	0,4
višestruka oštećenja	9251	28,8	30

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Osječko baranjskoj županiji oko 0,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega su 132 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 77 branitelja Domovinskog rata dok ih 34 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 38. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 38. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1439
F20, F22, F25	Psihoze	730
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	355
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	135
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	12
G12	Spinalna mišićna atrofija	14
G71	Mišićna distrofija	30
G80	Infantilna cerebralna paraliza	390
G82	Para i tetraplegija	388
H54.0	Sljepoća na oba oka	213
H91.93	Gluhoća	156
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	61
Q90	Down sindrom	115
S48	Amputacija obje nadlaktice	7
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	11
S88	Amputacija obje potkoljenice	16
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	111

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

13. Požeško slavonska županija

13.1. Opći sociodemografski podaci

U Požeško slavonskoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 9291 osoba s invaliditetom od čega su 5881 muški (63%) i 3410 žene (37%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 4764 (51%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Požeško slavonska županija u prosjeku za ukupnu prevalenciju, iznad prosjeka za prevalenciju u radno aktivnoj, a ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi i dobi iznad 65+ (tablica 2).

Oko 70% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 19% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 9% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82%) žive u obitelji dok ih oko 16% živi samo. 0,3% ima udomitelja ili skrbnika, a 41 osoba živi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 42% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Požeško slavonske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 631 osoba s time da je veći broj muških osoba (61%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 2846 osoba s invaliditetom, oko 31% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Požeško slavonskoj županiji živi 1477 branitelja s invaliditetom te 150 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 39).

Tablica 39. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Požeško slavonske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	5204
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	2846
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1477
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	630
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	150
Ukupno	10307

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

13.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Požeško-slavonske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Požeško-slavonskoj županiji 36,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 40).

Tablica 40. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3131	33,7	40
oštećenje drugih organa	2450	26,4	31
duševni poremećaji	2194	23,6	28
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1607	17,3	21
intelektualna oštećenja	741	8	10
oštećenje glasovno govorne komunikacije	630	6,8	8
oštećenje sluha	393	4,2	5
oštećenje vida	381	4,1	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	300	3,2	4
prirodne anomalije i kromosomopatije	250	2,7	3
autizam	22	0,2	0,3
višestruka oštećenja	3383	36,4	43

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Požeško-slavonskoj županiji oko 0,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 35 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 11 branitelja Domovinskog rata dok ih 8 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 41. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao jteži oblici invaliditeta.

Tablica 41. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	449
F20, F22, F25	Psihoze	232
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	110
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	22
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	11
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	112
G82	Para i tetraplegija	121
H54.0	Sljepoća na oba oka	72
H91.93	Gluhoća	63
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	23
Q90	Down sindrom	37
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	40

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

14. Primorsko goranska županija**14.1. Opći sociodemografski podaci**

U Primorsko goranskoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 23944 osoba s invaliditetom od čega su 12941 muški (54%) i 11003 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8,1% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 12497 (52%), je u dobi iznad 65+ (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Primorsko goranska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije svih navedenih dobnih skupina (tablica 2).

53% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 38% ima srednju stručnu spremu dok je 6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81%) žive u obitelji dok ih oko 17% živi samo. 0,2% ih ima udomitelja ili skrbnika, a 140 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 10% osoba s invaliditetom. Oko 66% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Primorsko goranske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1533 osoba s time da je veći broj muških osoba (68%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 8846 osoba s invaliditetom, 37% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Primorsko goranskoj županiji živi 1592 branitelja s invaliditetom te 474 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 42).

Tablica 42. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Primorsko goranskoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	14380
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	8846
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1592
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1533
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	474
Ukupno	26825

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

14.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Primorsko goranske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Primorsko goranskoj županiji 30,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 43).

Tablica 43. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	7107	29,7	24
oštećenje lokomotornog sustava	6411	26,8	22
duševni poremećaji	5703	23,8	19
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3400	14,2	12
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1470	6,1	5
oštećenje vida	997	4,2	3
oštećenje sluha	941	3,9	3
intelektualna oštećenja	790	3,3	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	653	2,7	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	504	2,1	2
autizam	182	0,8	0,6
višestruka oštećenja	7387	30,9	25

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99) dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Primorsko goranskoj županiji 0,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 112 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 42 branitelja Domovinskog rata dok ih 41 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 44. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 44. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1460
F20, F22, F25	Psihoze	788
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	148
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	182
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	17
G12	Spinalna mišićna atrofija	16
G71	Mišićna distrofija	32
G80	Infantilna cerebralna paraliza	307
G82	Para i tetraplegija	454
H54.0	Sljepoća na oba oka	285
H91.93	Gluhoća	189
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	201
Q90	Down sindrom	63
S48	Amputacija obje nadlaktice	6
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	6
S88	Amputacija obje potkoljenice	15
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	163

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

15. Sisačko moslavačka županija**15.1. Opći sociodemografski podaci**

U Sisačko moslavačkoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 19389 osoba s invaliditetom od čega su 12656 muški (65%) i 6733 žene (35%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,2% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9529 (49%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Sisačko moslavačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije svih navedenih dobnih skupina (tablica 2).

70% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 8% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 17% živi samo. 0,3% ima udomitelja ili skrbnika, a 95 osoba borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 58% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Sisačko moslavačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1293 osobe s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4447 osoba s invaliditetom, oko 23% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Sisačko moslavačkoj županiji živi 3969 branitelja s invaliditetom te 410 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 45).

Tablica 45. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Sisačko moslavačkoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	10886
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4447
Ministarstvo obitelji, branitelja i međug.en.solid. (branitelja domovinskog rata)	3969
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1293
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	410
Ukupno	21005

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

15.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Sisačko moslavačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Sisačko moslavačkoj županiji 31,5% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 46).

Tablica 46. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	5988	30,9	35
oštećenje lokomotornog sustava	5815	30	34
oštećenje drugih organa	4399	22,7	26
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3463	17,9	20
intelektualna oštećenja	965	5	6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	809	4,2	5
oštećenje vida	720	3,7	4
oštećenje sluha	720	3,7	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	503	2,6	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	330	1,7	2
autizam	52	0,3	0,3
višestruka oštećenja	6111	31,5	35

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49) dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Sisačko moslavačkoj županiji 0,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 87 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 33 branitelja Domovinskog rata dok ih 29 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 47. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 47. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	684
F20, F22, F25	Psihoze	466
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	114
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	52
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	13
G12	Spinalna mišićna atrofija	6
G71	Mišićna distrofija	8
G80	Infantilna cerebralna paraliza	194
G82	Para i tetraplegija	211
H54.0	Sljepoća na oba oka	89
H91.93	Gluhoća	141
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	26
Q90	Down sindrom	45
S48	Amputacija obje nadlaktice	7
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	7
G35	Multipla skleroza	46

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

16. Splitsko dalmatinska županija

16.1. Opći sociodemografski podaci

U Splitsko dalmatinskoj županiji, stanje na dan 14.03.2016., živi 57680 osoba s invaliditetom od čega su 34205 muški (59%) i 23475 žene (41%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 28173 (49%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Splitsko dalmatinska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama, osim za prevalenciju u dječjoj dobi gdje je nešto ispod prosjeka (tablica 2).

55% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 36% ima srednju stručnu spremu dok je 5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81%) žive u obitelji dok ih oko 17% živi samo. 0,1% ima udomitelja ili skrbnika, a 292 osobe borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 12% osoba s invaliditetom. Oko 67% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Splitsko dalmatinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 3973 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 19351 osoba s invaliditetom, 34% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Splitsko dalmatinskoj županiji živi 9316 branitelja s invaliditetom te 852 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 48).

Tablica 48. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Splitsko dalmatinska županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	31726
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	19351
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	9316
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	3973
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i porača	852
Ukupno	65218

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

16.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Splitsko dalmatinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Splitsko dalmatinskoj županiji 27% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 49).

Tablica 49. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	18935	32,8	42
oštećenje lokomotornog sustava	14857	25,8	33
oštećenje drugih organa	13395	23,2	30
oštećenje središnjeg živčanog sustava	9728	16,9	21
intelektualna oštećenja	2233	3,9	5
oštećenje vida	2038	3,5	5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1532	2,7	3
oštećenje sluha	1324	2,3	3
prirođene anomalije i kromosopatije	1289	2,2	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	1286	2,2	3
autizam	200	0,4	0,4
višestruka oštećenja	15547	27	34

Najčešće dijagnoze duševnih poremećaja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49), dok najčešća oštećenja lokomotornog sustava, koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Splitsko dalmatinskoj županiji oko 0,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 174 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 97 branitelja Domovinskog rata dok ih 82 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 50. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 50. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	2880
F20, F22, F25	Psihoze	2012
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	501
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	200
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	22
G12	Spinalna mišićna atrofija	33
G71	Mišićna distrofija	47
G80	Infantilna cerebralna paraliza	488
G82	Para i tetraplegija	660
H54.0	Sljepoća na oba oka	374
H91.93	Gluhoća	286
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	142
Q90	Down sindrom	218
S48	Amputacija obje nadlaktice	11
S58	Amputacija obje podlaktice	3
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	42
S98	Amputacija oba stopala	5
G35	Multipla skleroza	245

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

17. Šibensko kninska županija**17.1. Opći sociodemografski podaci**

U Šibensko kninskoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 14565 osoba s invaliditetom od čega su 9076 muški (62%) i 5489 žene (38%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,3% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7133 (49%), je dobnoj skupini 65+ (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Šibensko kninska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalenciju u radno aktivnoj dobi dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi i dobi starijoj od 65 godina (tablica 2).

57% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 35% ima srednju stručnu spremu dok je 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (69%) žive u obitelji dok ih čak oko 30% živi samo. 0,1% ima udomitelja ili skrbnika, a 43 osobe s invaliditetom borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 12% osoba s invaliditetom. Oko 49% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Šibensko kninske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 480 osoba s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći specificirani oblik njezinog provođenja. 6222 osoba s invaliditetom, oko 43% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Šibensko kninskoj županiji živi 2727 branitelja s invaliditetom te 340 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 51).

Tablica 51. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Šibensko kninske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6711
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6222
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2727
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	480
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	340
Ukupno	16480

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

17.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Šibensko kninske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Šibensko kninskoj županiji 32,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 52).

Tablica 52. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	4597	31,6	42
oštećenje lokomotornog sustava	4412	30,3	40
oštećenje drugih organa	3794	26	35
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2264	15,5	21
oštećenje vida	706	4,8	7
intelektualna oštećenja	649	4,5	6
oštećenje sluha	430	3	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	418	2,9	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	328	2,3	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	233	1,6	2
autizam	53	0,4	0,5
višestruka oštećenja	4696	32,2	43

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Šibensko kninskoj županiji 0,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 59 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 17 branitelja Domovinskog rata dok ih 30 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 53. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 53. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	791
F20, F22, F25	Psihoze	687
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	92
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	53
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	5
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	121
G82	Para i tetraplegija	138
H54.0	Sljepoća na oba oka	115
H91.93	Gluhoća	56
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	49
Q90	Down sindrom	42
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	55

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

18. Varaždinska županija**18.1. Opći sociodemografski podaci**

U Varaždinskoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 18962 osoba s invaliditetom od čega su 10114 muški (53%) i 8848 žene (47%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,8% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9022 (48%), je u dobnoj skupini 65+ (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Varaždinska županija ispod prosjeka RH za ukupnu prevalenciju, iznad prosjeka za prevalenciju u dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za radno aktivnu i dječju dobi (tablica 2).

70% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 8% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo. Oko 0,9% ima udomitelja ili skrbnika, a 86 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 12% osoba s invaliditetom. Oko 59% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz varaždinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1616 osoba s time da je veći broj muških osoba (63%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije sa specifičnim poteškoćama u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6159 osoba s invaliditetom, 33% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Varaždinskoj županiji živi 1361 branitelja s invaliditetom te 156 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 54).

Tablica 54. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Varaždinske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	11490
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6159
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1361
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1630
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	156
Ukupno	20796

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

18.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Varaždinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Varaždinskoj županiji 39% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 55).

Tablica 55. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6987	36,9	40
oštećenje drugih organa	4764	25,1	27
duševni poremećaji	4565	24,1	26
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3123	16,5	18
intelektualna oštećenja	1355	7,2	8
oštećenje sluha	778	4,1	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	702	3,7	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	680	3,6	4
oštećenje vida	590	3,1	4
prirodne anomalije i kromosopatije	347	1,8	2
autizam	57	0,3	0,3
višestruka oštećenja	7403	39	42

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Varaždinskoj županiji oko 0,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 69 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 25 branitelja Domovinskog rata dok ih 7 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 56. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 56. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1253
F20, F22, F25	Psihoze	495
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	186
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	57
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	12
G71	Mišićna distrofija	38
G80	Infantilna cerebralna paraliza	273
G82	Para i tetraplegija	239
H54.0	Sljepoća na oba oka	106
H91.93	Gluhoća	168
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	39
Q90	Down sindrom	68
S48	Amputacija obje nadlaktice	4
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	8
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	57

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušost (gubitak sluha veći od 60 decibela)

19. Virovitičko podravska županija**19.1. Opći sociodemografski podaci**

U Virovitičko podravskoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 9896 osoba s invaliditetom od čega su 6215 muški (63%) i 3681 žene (37%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5404 (55%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Virovitičko podravska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju i prevalencije u svim dobnim skupinama, osim u radno aktivnoj dobi gdje je iznad prosjeka RH (tablica 2).

76% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 17% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo. 0,4% ima udomitelja ili skrbnika, a 44 ih boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 51% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Virovitičko podravske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 485 osoba s time da je veći broj muških osoba (59%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te intelektualne teškoće, s udjelom lakog intelektualnog oštećenja 54%, najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4245 osoba s invaliditetom, 43% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Virovitičko podravskoj županiji živi 1758 branitelja s invaliditetom te 146 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 57).

Tablica 57. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Virovitičko podravske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4471
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4245
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	1758
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	523
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	146
Ukupno	11143

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

19.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Virovitičko podravske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Virovitičko podravskoj županiji 40,5% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 58).

Tablica 58. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	3740	37,8	44
oštećenje lokomotornog sustava	3608	36,5	43
oštećenje drugih organa	2766	28	33
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1749	17,7	21
intelektualna oštećenja	740	7,5	9
oštećenje sluha	515	5,2	6
oštećenje vida	427	4,3	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	388	3,9	5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	302	3,1	4
prirodne anomalije i kromosopatije	245	2,5	3
autizam	20	0,2	0,2
višestruka oštećenja	4009	40,5	47

Najčešći uzroci oštećenja duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49) dok najčešći uzroci lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Virovitičko podravskoj županiji 0,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 36 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 16 branitelja Domovinskog rata dok ih 17 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 59. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 59. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1000
F20, F22, F25	Psihoze	400
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	73
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	20
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	122
G82	Para i tetraplegija	132
H54.0	Sljepoća na oba oka	100
H91.93	Gluhoća	115
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	48
Q90	Down sindrom	25
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	32

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

20. Vukovarsko srijemska ųupanija**20.1. Opći sociodemografski podaci**

U Vukovarsko srijemskoj ųupaniji, stanje na dan 14.03.2017., ųivi 18844 osoba s invaliditetom od čega su 12357 muški (66%) i 6487 ųene (34%) (tablica 1) te na taj naćin osobe s invaliditetom ćine 10,5% ukupnog stanovništva ųupanije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10243 (54%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uoćiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ųupanije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Vukovarsko srijemska ųupanija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dječjoj i dobnjoj skupini 65+, dok je u radno aktivnoj skupini iznad prosjeka RH (tablica 2).

70% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 24% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75%) ųive u obitelji dok ih ćak oko 23% ųivi samo. 0,4% ima udomitelja ili skrbnika, a 101 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja ųivi oko 12% osoba s invaliditetom. Oko 38% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Vukovarsko srijemske ųupanije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješjenja o primjerenom obliku školovanja za 1586 osoba s time da je veći broj muških osoba (62%). Više vrsta teškoća u psihofizićkom razvoju kao i poremećaji govorno-glasovne komunikacije te teškoće ućenja najćešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najćešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5345 osoba s invaliditetom, oko 28% od ukupnog broja, vještaćeno je u sustavu socijalne skrbi. U Vukovarsko srijemskoj ųupaniji ųivi 4615 branitelja s invaliditetom te 531 osoba koja ima posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 60).

Tablica 60. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s podrućja Vukovarsko srijemske ųupanije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8778
Nalaz i mišljenje tijela vještaćenja socijalne skrbi	5345
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	4615
Rješjenje o primjerenom obliku školovanja	1580
Rješjenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	531
Ukupno	20767

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

20.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Vukovarsko srijemske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Vukovarsko srijemskoj županiji 29,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 61).

Tablica 61. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	6377	33,8	36
oštećenje lokomotornog sustava	6309	33,5	35
oštećenje drugih organa	3193	16,9	18
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2189	11,6	12
intelektualna oštećenja	1153	6,1	6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1146	6,1	6
oštećenje vida	589	3,1	3
oštećenje sluha	521	2,8	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	467	2,5	3
prirođene anomalije i kromosomopatije	410	2,2	2
autizam	76	0,4	0,4
višestruka oštećenja	5614	29,8	31

Najčešći uzroci oštećenja duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49) dok najčešći uzroci lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Vukovarsko srijemska županiji oko 0,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 70 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 52 branitelja Domovinskog rata dok ih 26 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 62. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 62. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	829
F20, F22, F25	Psihoze	489
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	136
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	76
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	12
G12	Spinalna mišićna atrofija	9
G71	Mišićna distrofija	21
G80	Infantilna cerebralna paraliza	189
G82	Para i tetraplegija	194
H54.0	Sljepoća na oba oka	132
H91.93	Gluhoća	108
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	43
Q90	Down sindrom	68
S48	Amputacija obje nadlaktice	4
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	5
S88	Amputacija obje potkoljenice	15
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	49

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

21. Zadarska županija

21.1. Opći sociodemografski podaci

U Zadarskoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 15165 osoba s invaliditetom od čega su 10119 muški (67%) i 5046 žene (33%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8,9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7608 (50%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zadarska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve navedene dobne skupine (tablica 2.).

59% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 33% ima srednju stručnu spremu dok je 4% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81%) žive u obitelji dok ih oko 18% živi samo, a svega 0,2% ima udomitelja ili skrbnika. 37 osoba s invaliditetom borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 12% osoba s invaliditetom. Oko 45% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz zadarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 932 osobe s time da je veći broj muških osoba (67%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3670 osoba s invaliditetom, 24% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zadarskoj županiji živi 3476 branitelja s invaliditetom te 471 osoba koja ima posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili je civilni invalid rata i poraća (tablica 63).

Tablica 63. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zadarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8158
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3670
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	3476
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	932
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	471
Ukupno	16707

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

21.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zadarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Zadarskoj županiji 30% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 64.).

Tablica 64. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	5057	33,4	30
oštećenje lokomotornog sustava	4182	27,6	25
oštećenje drugih organa	3392	22,4	20
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1929	12,7	11
oštećenje vida	682	4,5	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	648	4,3	4
intelektualna oštećenja	537	3,5	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	300	2	2
oštećenje sluha	271	1,8	2
prirodne anomalije i kromosopatije	250	1,6	2
autizam	59	0,4	0,4
višestruka oštećenja	4569	30	27

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49) dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zadarskoj županiji oko 1,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 87 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 48 branitelja Domovinskog rata dok ih 40 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 65. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 65. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	556
F20, F22, F25	Psihoze	594
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	62
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	59
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	8
G12	Spinalna mišićna atrofija	9
G71	Mišićna distrofija	18
G80	Infantilna cerebralna paraliza	107
G82	Para i tetraplegija	200
H54.0	Sljepoća na oba oka	165
H91.93	Gluhoća	73
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	21
Q90	Down sindrom	52
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	5
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	58

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušost (gubitak sluha veći od 60 decibela)

22. Zagrebačka županija

22.1. Opći sociodemografski podaci

U Zagrebačkoj županiji, stanje na dan 14.03.2017., živi 30048 osoba s invaliditetom od čega su 18249 muški (61%) i 11799 žene (39%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 14870 (50%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 10% udijelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zagrebačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju, kao i prevalencije u svim dobnim skupinama (tablica 2.).

69% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 21% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 8% osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (84%) žive u obitelji, oko 11% živi samo, dok ih oko 1% ima udomitelja ili skrbnika. U nekoj od ustanova boravi 245 osoba. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 16% osoba s invaliditetom. Oko 62% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Zagrebačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 3379 osobe s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5935 osoba s invaliditetom, 20% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zagrebačkoj županiji živi 2472 branitelja s invaliditetom te 254 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 66).

Tablica 66. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zagrebačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	19947
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5935
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugen.solid. (branitelja domovinskog rata)	2472
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	3377
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svj.rata i poraća	254
Ukupno	31985

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

22.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zagrebačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Zagrebačkoj županiji 25,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 67.).

Tablica 67. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	9293	30,9	29
oštećenje središnjeg živčanog sustava	6477	21,6	20
duševni poremećaji	6087	20,3	19
oštećenje drugih organa	5878	19,6	19
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1731	5,8	6
intelektualna oštećenja	1516	5,1	5
oštećenje vida	813	2,7	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	680	2,3	2
oštećenje sluha	584	1,9	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	527	1,8	2
autizam	108	0,4	0,3
višestruka oštećenja	7633	25,4	24

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju nastaju kao posljedica gubitka funkcije jednog segmenta cervikalne, lumbalne te torakalne regije nakon oštećenja trupa kralješka (S12, S22, S32). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zagrebačkoj županiji oko 0,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 188 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 42 branitelja Domovinskog rata dok ih 13 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U tablici 68. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 68. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1092
F20, F22, F25	Psihoze	641
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	247
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	108
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	19
G12	Spinalna mišićna atrofija	15
G71	Mišićna distrofija	22
G80	Infantilna cerebralna paraliza	316
G82	Para i tetraplegija	296
H54.0	Sljepoća na oba oka	148
H91.93	Gluhoća	177
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	27
Q90	Down sindrom	100
S48	Amputacija obje nadlaktice	9
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	16
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	130

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

23. Individualna izvješća za 2016. godinu o parametrima koji nisu obuhvaćeni ovim izvješćem

U ovom dijelu Izvjješća prikazana su individualna izvješća tj. odgovori na neke upite o epidemiološkim parametrima o osobama s invaliditetom pristiglih tijekom 2016. godine.

23 a) Parametri o djeci s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, do navršene 18 godine života

Izvjješće o djeci s invaliditetom i većim teškoćama podijeljeno je na demografske, zdravstvene te socioekonomske pokazatelje.

1) Demografski pokazatelji

Temeljem Vašeg zahtjeva za podacima o djeci s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju obavještavamo Vas da su, stanje na dan 26.01.2017., u Hrvatskom registru osoba s invaliditetom podaci o 511910 osoba s invaliditetom od kojih su 32101 djeca do navršene 18 godine života (rođena u periodu od 26.01.1999.- 26.01.2017.) što čini 6,2% od ukupnog broja osoba s invaliditetom. U ukupnom broju djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju razvidan je veći broj dječaka (62%) u odnosu na djevojčice (38%). Najveći broj registriranih, njih 14969 (46,6%), je u dobnoj skupini 10-14 godina (Tablica 1.).

Tablica 1. Prikaz djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema spolu i dobnim skupinama

Dobne skupine	Spol		Ukupno	%
	Muški	Ženski		
0-4	499	341	840	2,6
5-9	2798	1697	4495	14
10-14	9335	5634	14969	46,6
15-18	7329	4468	11797	36,8
Ukupno	19961	12140	32101	100

Stanje na dan 26.01.2017.

Najveći broj djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ima prebivalište, u našim županijama s najvećim brojem stanovnika, Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 35% od ukupnog broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju (Tablica 2.). No ukoliko se prikaže udio djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, u odnosu na broj djece u županiji, dolazimo do podatka da je najveći udio djece s teškoćama u razvoju i invaliditetom u Koprivničko križevačkoj i Međimurskoj županiji (Tablica 3.).

Tablica 2. Prikaz broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema spolu i županijama prebivališta

Županija prebivališta	Spol		Ukupno	% od ukupnog broja djece s invaliditetom i vtr
	muški	ženski		
GRAD ZAGREB	4868	2769	7637	23,8
SPLITSKO-DALMATINSKA	2232	1397	3629	11,3
ZAGREBAČKA	1540	921	2461	7,7
OSJEČKO-BARANJSKA	1244	875	2119	6,6
PRIMORSKO-GORANSKA	1144	605	1749	5,4
MEĐIMURSKA	851	582	1433	4,4
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	878	540	1418	4,3
VARAŽDINSKA	740	447	1187	3,7
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	713	462	1175	3,7
KRAPINSKO-ZAGORSKA	714	456	1170	3,6
ISTARSKA	741	402	1143	3,6
SISAČKO-MOSLAVAČKA	717	405	1122	3,5
BRODSKO-POSAVSKA	645	410	1055	3,5
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	622	419	1041	3,2
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	454	293	747	2,3
ZADARSKA	439	250	689	2,1
ŠIBENSKO-KNINSKA	401	250	651	2
POŽEŠKO-SLAVONSKA	263	204	467	1,5
KARLOVAČKA	277	167	444	1,4
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	260	154	414	1,3
LIČKO-SENJSKA	156	90	246	0,8
NESPECIFICIRANO*	62	42	104	0,3
UKUPNO	19961	12140	32101	100

*nespecificirana županija prebivališta

Tablica 3. Prevalencija invaliditeta i većih teškoća u razvoju kod djece, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Broj djece prema popisu stanovništva iz 2011.	Broj djece s invaliditetom	Prevalencija (%)
GRAD ZAGREB	148103	7637	5,2
SPLITSKO-DALMATINSKA	96757	3629	3,8
ZAGREBAČKA	66206	2461	3,7
OSJEČKO-BARANJSKA	61702	2119	3,4
PRIMORSKO-GORANSKA	47734	1749	3,7
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	39765	1175	3,0
BRODSKO-POSAVSKA	35724	1055	3,0
ISTARSKA	35684	1143	3,2
VARAŽDINSKA	35258	1187	3,4
ZADARSKA	34927	689	2,0
SISAČKO-MOSLAVAČKA	32489	1122	3,5
KRAPINSKO-ZAGORSKA	26076	1170	4,9
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	25820	747	2,9
MEĐIMURSKA	24757	1433	5,8
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	24313	1041	4,3
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	23570	1418	6,0
KARLOVAČKA	22270	444	2,0
ŠIBENSKO-KNINSKA	20377	651	3,2
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	17806	414	2,3
POŽEŠKO-SLAVONSKA	17499	467	2,7
LIČKO-SENJSKA	8978	246	2,7
RH	845815	32101	3,8

Stanje na dan 26.01.2017.

2) Zdravstveni pokazatelji

Prema članku 3. Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom vrste tjelesnih/intelektualnih oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju su (tablica 4):

Tablica 4. Vrste tjelesnih/intelektualnih oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju

Vrsta oštećenja	Broj osoba	% u odnosu na ukupan broj djece s invaliditetom i vtr
Oštećenje vida	969	3,0
Oštećenje sluha	1069	3,3
Poremećaj glasovno govorne komunikacije	12078	37,6
Oštećenja lokomotornog sustava	1746	5,4
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	6035	18,8
Oštećenja perifernog živčanog sustava	363	1,1
Oštećenja drugih organa i organskih sustava	2847	8,9
Intelektualne teškoće	5246	16,3
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	3221	10
Pervazivni razvojni poremećaji (autizam)	1257	3,9
Prirodne anomalije i kromosopatije	4679	14,6
Višestruki poremećaji	13829	43,1

*Napomena: ukupan broj dijagnoza je veći od ukupnog broja osoba zbog postojanja višestrukih oštećenja

Tablica 5. Vrste tjelesnih/intelektualnih oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema spolu

Vrsta oštećenja	Broj muške djece	%	Broj ženske djece	%	Ukupno
Oštećenje vida	541	56	428	44	969
Oštećenje sluha	642	60	427	40	1069
Poremećaj glasovno govorne komunikacije	7829	65	4249	35	12078
Oštećenja lokomotornog sustava	945	54	801	46	1746
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3491	58	2544	42	6035
Oštećenja perifernog živčanog sustava	209	58	154	42	363
Oštećenja drugih organa i organskih sustava	1658	58	1189	42	2847
Intelektualne teškoće	3167	60	2079	40	5246
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	2278	71	943	29	3221
Pervazivni razvojni poremećaji (autizam)	1008	80	249	20	1257
Prirodne anomalije i kromosomopatije	2662	57	2017	43	4679
Višestruki poremećaji	8673	63	5156	37	13829

Iz Tablice 4. razvidno je da su poremećaji glasovno govorne komunikacije, oštećenja središnjeg živčanog sustava te intelektualna oštećenja najčešći uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose teškoćama u razvoju djeteta. Oko 87% djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ima kao uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu, koja pridonosi težini invaliditeta, oštećenje glasovno govorne komunikacije, intelektualna oštećenja, oštećenje središnjeg živčanog sustava te prirodne anomalije. Najčešće dijagnoze oštećenja središnjeg živčanog sustava su distoni sindrom kod 2161 djeteta; infantilna cerebralna paraliza kod 1627 djece te epilepsije s 1510 slučajeva koji uzrokuju invaliditet. 16,3% djece s invaliditetom ima intelektualne teškoće kao uzrok invaliditeta s 49% udjelom lake intelektualne teškoće. Težu i tešku intelektualnu teškoću ima 813 djece. Kromosomopatije i prirodne anomalije su uzrok, ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi teškoćama u razvoju, kod 14,6% djece. U toj skupini, kao najčešće prirodne anomalije izdvajamo prirodne malformacije mišićno koštanog sistema kod 1323 djece te kardiovaskularnog sustava kod 1235 djece dok kao najčešću kromosomopatiju izdvajamo Down sindrom kod 675 djece s tom dijagnozom. Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja su uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza, koja pridonosi teškoćama u razvoju, kod 10% djece. Najčešće dijagnoze koje dovode do invaliditeta i većih teškoća u razvoju, zbog poremećaja socijalnog funkcioniranja djeteta, su hiperkinetski poremećaj te poremećaji u ponašanju u djetinjstvu (F90-F98) koji je prisutan kod 2933 djece. Petero djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju pokušalo je suicid, a 36 djece je bilo ili je izloženo određenom obliku nasilja (Y00-Y07, Z61,Z62). Oštećenje drugih organa i organskih sustava su uzrok ili komorbiditetna dijagnoza, koja pridonosi teškoćama u razvoju, kod 8,9% djece. Najčešće dijagnoze koje uzrokuju invaliditet ili veću teškoću u razvoju su posljedice zloćudnih novotvorina kod 636 djece, opstruktivnih bolesti dišnih puteva (bronhalna astma) kod 606 djece, te dijabetes melitusa ovisnog o inzulinu kod 521 djece. Oštećenja vida (sljepoća ili znatna slabovidnost) je uzrok invaliditeta kod 3% djece kao i oštećenje sluha (gluhoća ili znatna naglušnost) 3,3%. Oštećenja perifernog živčanog sustava su uzrok invaliditeta kod 1,1% djece a kao najčešću dijagnozu izdvajamo posljedice porođajne ozljede brahijalnog pleksusa kod 129 djece te mišićnu distrofiju koja je prisutna kod 91 djece. Također je potrebno izdvojiti i podatak da je 3,9% djece s pervazivnim razvojnim poremećajima (autizmom). Za istači je da 43,1% djece ima višestruke poremećaje, što dodatno otežava njihov razvoj i funkcionalnu sposobnost. Iz tablice 5. moguće je uočiti da su sve vrste invaliditeta i većih teškoća u razvoju učestaliji kod dječaka, pogotovo to vrijedi za autizam, poremećaje ponašanja te poremećaj govorno glasovne komunikacije. U tablici 6. nalazi se usporedni prikaz vrsti oštećenja i uzroka invaliditeta kod djece prema županijama prebivališta.

Tablica 6. Prikaz vrsti oštećenja i invaliditeta kod djece, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Vrste oštećenja											
	oštećenje glasovno govorne komunikacije	intelektualne teškoće	oštećenje središnjeg živčanog sustava	prirodne anomalije i kromosomopatije	oštećenje drugih organa	duševni poremećaji	oštećenje sluha	oštećenje vida	oštećenje lokomotornog sustava	autizam	oštećenje perifernog živčanog sustava	višestruka oštećenja
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	451	259	136	121	60	50	35	28	51	21	15	399
BRODSKO-POSAVSKA	573	289	186	185	110	112	52	59	102	74	19	574
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	251	141	209	160	133	87	29	30	57	49	15	392
GRAD ZAGREB	2333	790	1651	1073	625	838	276	123	280	302	72	2431
ISTARSKA	434	175	156	199	126	119	47	47	90	73	10	553
KARLOVAČKA	142	121	176	91	59	34	16	26	35	26	9	225
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	647	222	124	102	61	58	22	40	29	19	8	452
KRAPINSKO-ZAGORSKA	701	144	362	257	115	113	58	46	137	19	11	518
LIČKO-SENJSKA	48	50	35	34	12	14	4	7	10	8	4	101
MEĐIMURSKA	715	456	151	188	101	121	63	53	95	35	12	930
OSJEČKO-BARANJSKA	946	499	278	221	106	141	64	63	134	92	12	1525
POŽEŠKO-SLAVONSKA	281	111	79	77	50	39	15	10	28	15	6	207
PRIMORSKO-GORANSKA	1083	157	186	217	191	503	50	46	122	134	23	707
SISAČKO-MOSLAVAČKA	422	208	212	150	83	87	42	23	33	31	10	509
SPLITSKO-DALMATINSKA	836	390	956	612	443	452	100	136	177	107	38	1294
ŠIBENSKO-KNINSKA	251	110	117	108	79	49	22	46	42	32	13	268
VARAŽDINSKA	336	256	171	121	70	69	26	26	58	43	17	888
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	72	88	105	91	44	25	18	22	18	14	5	177
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	545	299	225	200	114	139	45	50	100	57	24	675
ZADARSKA	127	110	89	112	72	40	23	19	34	37	11	195
ZAGREBAČKA	855	355	415	344	182	128	59	68	108	67	27	799
Nespecificirano	29	16	16	16	11	3	3	1	6	2	2	43

3) Obrazovanje i socioekonomski pokazatelji

Prema podacima iz sustava prosvjete 21555 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju je u nekom obliku prilagođenog školovanja, od čega je 13757 dječaka (64%) te 7798 djevojčica (36%). Najčešći oblik prilagođenog školovanja je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup, a kao najčešći uzroci potrebe za prilagođenim oblikom školovanja, navode se poremećaji govorno glasovne komunikacije i poteškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualne teškoće. Iz sustava socijalne skrbi pristigli su podaci za 14789 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, od čega su 8847 muškog spola (60%) i 5942 ženskog (40%). Prema podacima sustava socijalne skrbi sposobnost za osposobljavanje za samostalan rad postoji kod 2793 djece s invaliditetom (oko 19% djece s pravima iz socijalne skrbi) dok je potpuna nesposobnost za rad prisutna kod 3135 djece s invaliditetom (oko 21% djece s pravima iz socijalne skrbi). Prema podacima sustava socijalne skrbi djeca s invaliditetom u najvećem broju (97,5%) žive u obitelji dok njih 0,6% ima udomitelja/skrbnika. U nekoj od ustanova boravi 275 djece s invaliditetom. Ova zadnja dva parametra potrebno je triangulirati i sa praćenjem navedenih varijabli od strane Ministarstva demografije, obitelji, mladih i socijalne politike. Oko 7% djece s invaliditetom, s pravima iz socijalne skrbi, živi u nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja. 6044 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju imaju potrebu za tuđom njegom i pomoći u punom opsegu i Barthelov indeks im je manji od 60. 3259 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ostvaruje pravo na osobnu invalidninu.

Napomena: Ukoliko se uspoređuju ovi podaci s prošlogodišnjim, došlo je do određenog pada broja registrirane djece s teškoćama u razvoju, iz razloga što je dio djece prešao u dobnu skupinu stariju od 18 godina, a nije bilo novih evidentiranja djece u Registar. Naime osnivanje jedinstvenog tijela vještačenja dovelo je do potrebe znatnih izmjena u aplikaciji Registra, koje su dovršene tek krajem 2016. godine. Zbog navedene situacije evidencija nalaza i mišljenje, ovog tijela vještačenja, zadjecu s teškoćama u razvoju započela je tek početkom 2017. godine.